

הר הרצל

בין חזון הרצל להגשמתו

מבוא

הר הרצל הוא אחת הנקודות הגבוהות בירושלים. היחידה מבקשת לבחון את האופן בו ירושלים מגשימה את החזון הציוני של הרצל, הקבור בה.

דף המקורות ממוקד ברעיון לפיו להגשמת החזון יש מחיר, והוא מתייחס לשאלת תפקידו של הזיכרון במימוש החזון הציוני.

בכל אחת מארבעת היחידות המרכזיות (ארבעת ההרים) במערך השיעורים תמצאו שלושה פרקים קבועים:

”תיירים לרגע” – מידע בסיסי על האתר שבו עוסקת היחידה

מקורות לימוד ושאלות לדיון – ללמידה בחברותות

”נקודת תצפית” – שאלה או משימה שבמרכזה דיון ערכי או זהותי

דרור פייטלסון, אתר פיקוויקי

הר הרצל

בין החזון הציוני להגשמתו

בציונות כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק השאיפה לכברת ארץ מובטחת כחוק בשביל עמנו האומלל, אלא גם השאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית.

(בנימין זאב הרצל)

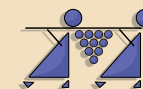
עלה רעיון לקבור את הרצל בטבורה [במרכז] של העיר, בגינת ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית, ממש על רחוב קינג ג'ורג'. הרב הראשי של ירושלים אמר: "לא נוהגים לקבור בטבורה של עיר, הולכים לחפש מקום אחר. מצאו את ההר הקירח הזה והחלו בנטיעת יער" ... הרצל נקבר בנקודה הגבוהה ביותר: 847 מטר מעל פני הים. מקום מכובד.

(מתוך: כרמית ספיר ויץ, בעלת הטור "שפת אם" מוסף סופהשבוע של מעריב)

משמעותו הסמלית של הר הרצל באה לידי ביטוי **בטקס הדלקת המשואות** שמתקיים בהר בכל שנה. הטקס שמסמל את המעבר מיום הזיכרון ליום עצמאות מתקיים על פסגת ההר ליד קבר חוזה המדינה, כשסביבו המגוון הישראלי של כל מי שאפשרו את הגשמת החזון: חללי צה"ל וכוחות הבטחון, גדולי האומה, והחללים האזרחים ששילמו בחייהם בארץ או בדרך אליה. כדברי מייסד היחידה להנצחת החיל יוסף דקל: "על גבעה אחת, יהיה קבר יוצר החזון הציוני, ובית הקברות של מגשימי הציונות".

(מתוך: ההר העצוב תמיד, ארכיון תולדות צה"ל)

תיירים לרגע

הר הרצל נמצא במערב ירושלים, קרוב לכניסה לעיר מכיוון תל-אביב.

נבחר והוקם כדי לשמש חלקת קבר לבנימין זאב הרצל, חוזה המדינה, והפך לבית העלמין הממלכתי של מדינת ישראל.

בהר הרצל נמצאים גם בית העלמין הצבאי, חלקת גדולי האומה אנדרטאות, בהן אנדרטאות ללוחמים, למעפילים, לנספים בדרך מאתיופיה, וגם לחללים אזרחיים מפיגועי טרור. במורד ההר מצוי מוזיאון 'יד ושם'.

ב-1949 הייתה מצוקה ביחס לנושא הקבורה: בהר הזיתים לא היה ניתן לקבור יותר, ולכן קברו בקבורה זמנית בשייח' באדר (כיום גבעת רם).

? מה משמעות ההחלטה לקבור את חוזה המדינה על אחת הנקודות הכי גבוהות בעיר?

? מדוע לדעתכם/החליטו לקבור באותו מקום את חוזה הציונות ומגשימיה? מהי עמדתכם/ן?

? בימינו הר הרצל הוא לא בלב העיר אך הוא מצוי על ציר תחבורה ראשי, וקרוב מאוד לשכונות מגורים – באיזה אופן המיקום היום הוא עדיין ביטוי כבוד להרצל? האם הקרבה נותנת כבוד גם לחללי צה"ל שקבורים בהר? חישבו על יתרונות וחסרונות של המיקום הזה.

Matankic

באדיבות מרכז הרצל

זאב שטיין, אתר פיקוויקי

קובי גדעון, לע"מ

- ❓ לפניהם ארבע נקודות מבט על קבר חוזה המדינה בפסגת הר הרצל. שימו לב לרקע, לדמויות, לאירוע ולסמלים הנוספים: באיזה אופן מבטאת כל אחת מן התמונות הגשמה של החזון הציוני?
- ❓ על הר הרצל מצויים גם בית העלמין הצבאי, חלקת גדולי האומה, ואנדרטאות לחללים לוחמים ואזרחים – האם הר הרצל הוא יותר סמל לחזון הציוני או יותר סמל להגשמתו? מדוע?
- ❓ הר הרצל הוא אחד האתרים הראשונים שהוקמו על ידי הממשלה הראשונה של ישראל. מדוע בית קברות וסמלי זיכרון חשובים בהקמת מדינה וכינון עיר הבירה שלה?

היכל הזיכרון | ראובן (רובי) ריבלין

הזיכרון היהודי והישראלי מאחה ומחבר בין עבר, הווה ועתיד ונוטע בנו כוחות כעם. היכל הזיכרון הזה איננו רק מקום משכנם של זיכרונות העבר. בהיכל הזיכרון הזה אנו מבטיחים לנצור את העבר אבל באותה מידה של נחישות אהבה והתמדה גם ליצור ולייצר את העתיד, ברוחם של הבנים והבנות האהובים... בהיכל הזיכרון המקודש נישא בלבנו תפילה שאבלנו המשותף יצוק משמעות גם לעתידנו המשותף – עתיד של שלום ושל תקווה. ושנזכה לדברי הנביא המופיעים כאן בהיכל: "לא יישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה".

(מתוך: נאום הנשיא לשעבר בטקס חנוכת היכל הזיכרון בהר הרצל)

- ❓ באיזה אופן הר הרצל צריך להשפיע על ההווה והעתיד שלנו? עד כמה אבל וזיכרון צריכים לעצב את ההווה והעתיד?

"נקודת תצפית" על הר הרצל

- ❓ בימים אלו מתקיים דיון ציבורי על הקמת מגדל מגורים ומסחר בהר הרצל. מדובר בגורד שחקים שיהיה הנקודה הגבוהה ביותר על ההר. מה דעתכם/?
- ❓ מה תאמרו ליזם שרואה במגדל את מימוש החזון של בניין העיר?
- ❓ מה תאמרו למשפחה שכולה שקבר בנה או ביתה יהיה בצל המגדל המסחרי?

